

Leids Universitair
Medisch Centrum

Zelfstandige periode in de opleidingspraktijk

Huisartsopleiding Leiden

Public Health en Eerstelijngeneeskunde

G. GRIJPINK
MAART 2016

ZELFSTANDIGE PERIODE in de opleidingspraktijk

Inleiding

In het kaderbesluit CHVG, artikel I.B.2.1. wordt gesteld dat de opleiding is gericht op het bereiken van door het CHVG vastgestelde algemene competenties en specialisme gebonden competenties.

Dit betekent dat de aanstaande huisarts aan het eind van de opleiding zelfstandig en volgens de regels van de kunst, als huisarts in een (eigen) praktijk moet kunnen functioneren. Hoewel niet elke arts in opleiding tot huisartsspecialist (AIOS) het zal ambiëren om na het afsluiten van de huisartsopleiding (geheel) zelfstandig een huisartspraktijk voeren, is het in het kader van de opleiding belangrijk dat elke AIOS gedurende een bepaalde periode zo goed mogelijk ervaart wat het (min of meer) zelfstandig uitoefenen van het dagelijkse huisartsenwerk inhoudt.

Om die reden is in het Kaderbesluit CHVG artikel C.2. opgenomen:
de opleider stelt de AIOS in de gelegenheid in toenemende mate zelfstandig deel te nemen aan de patiëntenzorg;

en in het Instituutsreglement artikel 9 lid 3:

De wijze waarop de opleider de AIOS in de gelegenheid stelt om gedurende een beperkte periode zelfstandig de praktijk te voeren, is vastgelegd in deze notitie.

Doel

Het is de bedoeling dat de AIOS gedurende de zelfstandige periode met zo groot mogelijke zelfstandigheid alle voorkomende werkzaamheden in de opleidingspraktijk verricht c.q. volledig 'waarneemt' voor de opleider. Doel hiervan is dat de AIOS tijdens deze periode zoveel mogelijk de volledige verantwoordelijkheid voor de opleidingspraktijk aan den lijve ervaart.

Hierbij gaat het niet alleen om de reguliere praktijkwerkzaamheden (consulten, (spoed)visites, telefonische overleg, etc.), maar ook om het praktijkmanagement, dat in samenwerking met de praktijkassistente moet worden gevoerd. Ook is het de bedoeling dat de AIOS ervaart hoe zij/hij omgaat met tijdsdruk, stressvolle situaties en zelfstandigheid. Wanneer het een duo- of groepspraktijk of een gezondheidscentrum betreft, moet worden afgesproken dat de AIOS zoveel mogelijk als 'zelfstandige waarnemer' binnen het samenwerkingsverband functioneert.

Opleidingsaspecten

Het is de taak van de huisartsopleider om de zelfstandige periode goed voor te bereiden, zowel wat betreft de randvoorwaarden (zie richtlijnen) als de onderwijskundige aspecten. Hierbij vindt ook ondersteuning door het opleidingsinstituut plaats. De ervaringen van de zelfstandige periode worden ook in de opleidingsgroep (na)besproken; de leerpunten worden gebruikt bij het bijstellen van het individuele leer- en opleidingsplan.

Met het medewerking verlenen aan het organiseren van een zelfstandige periode geeft de huisartsopleider aan, vanuit zijn/haar verantwoordelijkheid als opleider, vertrouwen te hebben in de capaciteiten van de betreffende AIOS om zelfstandig te kunnen functioneren.

De AIOS heeft voldoende werktempo (4 patiënten per uur in jaar 1, 5 patiënten per uur in jaar 3).

Wanneer er twijfel bestaat over de geschiktheid van de AIOS om de geplande zelfstandige periode naar behoren te vervullen, dient zo spoedig mogelijk (uiterlijk tijdens Voortgangsgesprek 2 (VG2f1) in fase 1 en in fase 2 voortgangsgesprek 3 (VG3f2) overleg met de groepsbegeleiders plaats te vinden. Het kan zijn dat in die situatie (enige) aanpassing nodig is: bv. geen twee aaneengesloten zelfstandige weken of eerst enkele zelfstandige dagen.

Bij het oordeel van de huisartsopleider over de AIOS speelt het functioneren tijdens de zelfstandige periode een rol.

Planning

Zowel in de eerste leerwerkperiode in de huisartspraktijk (jaar 1), als in de tweede leerwerkperiode in de huisartspraktijk (jaar 3), is een zelfstandige periode in de opleidingspraktijk van 2 weken vast onderdeel van het curriculum.

In jaar 1 wordt de zelfstandige periode na voortgangsgesprek 2 (VG2f1) gepland en in jaar 3 bij voorkeur in het tweede kwartaal van deze periode (tussen de derde en de zesde maand). Maar in ieder geval voor voortgangsgesprek 4 (VG4f2)

Tijdens de zelfstandige periode volgt de AIOS geen terugkomdagonderwijs (maximaal 2 dagen). De twee zelfstandige weken in jaar 1 worden in het rooster vastgelegd en zijn niet aaneengesloten. Dit is nodig om de continuïteit van het groepsonderwijs niet al te zeer te verstoren én om de voorbereiding te kunnen plannen en de ervaringen van de zelfstandige periode zoveel mogelijk gezamenlijk in de opleidingsgroep te kunnen delen.

De zelfstandige periode in jaar 3 beslaat 2 aaneengesloten weken en wordt niet collectief vastgesteld. Bij uitzondering en uitsluitend om bijzondere redenen, met toestemming van het hoofd van de afdeling Huisartsopleiding, kan een zelfstandige periode van (in totaal) 3 weken in één opleidingsjaar worden gepland.

Richtlijnen

Voor de zelfstandige periode in de opleidingspraktijk gelden de volgende richtlijnen

- Tijdens de zelfstandige periode dient een 'waarnemend huisartsopleider' beschikbaar te zijn als achterwacht. Dit is bij voorkeur een andere huisartsopleider of indien dat niet mogelijk is, een huisarts die in de huisartspraktijk werkzaam is. In principe dient de waarnemend huisartsopleider deel uit te maken van dezelfde huisartsengroep als de huisartsopleider. De waarnemend huisartsopleider moet gedurende de zelfstandige periode tijdens de werktijden van de AIOS (inclusief de eventuele diensten) goed bereikbaar zijn voor overleg en zo nodig ook ter plaatse aanwezig kunnen zijn.
- Het verdient vanuit juridisch oogpunt aanbeveling dat huisartsopleider en waarnemend huisartsopleider de delegatie van het opleiderschap (beknopt) schriftelijk vastleggen. Hierbij heeft de AIOS eigen verantwoordelijkheden als 'bevoegd' arts, maar ook de verantwoordelijkheid om bij twijfel te overleggen met de waarnemend opleider. De waarnemend opleider heeft op zijn/haar beurt de verantwoordelijkheid om de AIOS hiertoe goede gelegenheid te geven. Uitgangspunt voor de verantwoordelijkheden van de AIOS tijdens de zelfstandige periode is maximale, maar controleerbare zelfstandigheid.

- Het al dan niet 'doen' van dienst(en) door de AIOS tijdens de zelfstandige periode moet, door AIOS, huisartsopleider en eventueel groepsbegeleiders, goed overwogen en overlegd worden. Zoals reeds vermeld, moet zeker ook in het geval van 'doen' van dienst aan de vereiste voorwaarden (achterwacht via waarneming huisartsopleider, etc.) voldaan zijn. In een aantal gevallen, met name in jaar 1, kan het aanbeveling verdienen tijdens (een deel van) de zelfstandige periode géén of minder diensten te plannen.
- Tijdens de zelfstandige periode moet de reguliere praktijkassistentie aanwezig zijn, in principe fulltime.
- De AIOS dient gedurende deze periode via de huisartsopleider te beschikken over adequate bereikbaarheidsapparatuur.
- Door de huisartsopleider mag geen financiële vergoeding voor de zelfstandige periode aan de AIOS gegeven worden.

Wanneer het opleidingsinstituut en/of AIOS er niet van overtuigd zijn dat deze richtlijnen adequaat worden gevolgd dient overleg plaats te vinden. In het uiterste geval kan besloten worden de zelfstandige periode geen doorgang te laten vinden.

